

7. Бюджетний кодекс України. Закон України від 08.07.2010 № 2456-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/>.
8. Звіти про виконання зведеного, державного та місцевих бюджетів України / Державна казначейська служба України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/index>.
9. Батажок С.Г. Доходи місцевих бюджетів як основа фінансової незалежності органів місцевого самоврядування / С.Г. Батажок // Формування ринкових відносин в Україні. – 2016. – Вип. 2. – С. 86–91.
10. Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо реформи міжбюджетних відносин : Закон України від 28.12.2014 № 79-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zakon4.rada.gov.ua/laws/show/79-19>.
11. Абрамченко Н.А. Податок на доходи фізичних осіб у системі децентралізації державного управління / Н.А. Абрамченко // Молодий вчений. – 2015. – № 12(27). – Ч. 1. – С. 88–91.
12. Швабій К.І. Фіскальна ефективність податку на доходи фізичних осіб / К.І. Швабій // Фінанси України. – 2012. – № 3. – С. 31–37.

УДК 336.71:005(477)

Мільчакова А.С.

аспірант

*Інституту бізнес-технологій
Української академії банківської справи
Сумського державного університету*

Назаренко Л.В.

аспірант

*Української академії банківської справи
Сумського державного університету*

ДОСЛІДЖЕННЯ СУТНОСТІ ПОНЯТТЯ ТА МЕТОДОЛОГІЧНОГО ІНСТРУМЕНТАРІЮ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ БАНКУ

У статті розглянуто сутнісну характеристику поняття «антикризове управління». Визначено основні рівні реалізації антикризових заходів. Виділено основні та найбільш ефективні інструменти антикризового управління в банку, розкрито зміст кожної із зазначених груп інструментів та їх застосування в процесі банківської діяльності.

Ключові слова: антикризове управління, банк, криза, інструменти антикризового управління, ліквідність, прибутковість.

Мильчакова А.С., Назаренко Л.В. ИССЛЕДОВАНИЕ СУЩНОСТИ ПОНЯТИЯ И МЕТОДОЛОГИЧЕСКОГО ИНСТРУМЕНТАРИЯ АНТИКРИЗИСНОГО УПРАВЛЕНИЯ БАНКА

В статье рассмотрена сущностная характеристика понятия «антикризисное управление». Определены основные уровни реализации антикризисных мер. Выделены основные и наиболее эффективные инструменты антикризисного управления в банке, раскрыто содержание каждой из указанных групп инструментов и их применение в процессе банковской деятельности.

Ключевые слова: антикризисное управление, банк, кризис, инструменты антикризисного управления, ликвидность, прибыльность.

Milchakova A.S., Nazarenko L.V. INVESTIGATION OF THE CONCEPTS AND METHODOLOGICAL TOOLS OF BANK ANTI-CRISIS MANAGEMENT

The paper examines essential characteristics of "anti-crisis management" concept. It is determined base level of anti-crisis measures realization. It is outlined basic and most effective tools of anti-crisis management at the bank, the content of each groups of tools and their application in the process of banking activity.

Keywords: anti-crisis management, bank, crisis, anti-crisis management tools, liquidity and profitability.

Постановка проблеми. В умовах загострення кризової ситуації у фінансово-економічному секторі України діяльність банківських установ пов'язана з постійним підвищенням ризику та загрозами зниженню рівня фінансової стабільності через значний відтік депозитів, погіршення якості активів, зменшення рівня ліквідності, втрату корпоративних клієнтів та зниження курсу національної грошової одиниці тощо. Значний негативний вплив чинить політична нестабільність у країні, результатом якої є збільшення дефіциту бюджету, зростання державного боргу та відтік капіталу з країни. Дані фактори викликають дефіцит фінансових ресурсів як в економіці держави, так і безпосередньо в банківському секторі, і виявляються у загостренні конкурентної боротьби за вільні фінансові ресурси серед державних та фінансово-кредитних установ. У таких умовах особливої актуальності набуває перегляд системи банківського управління кризовими ситуаціями та

перехід до пошуку нових ефективних методів антикризового менеджменту в банку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значний внесок у дослідження питань антикризового управління було зроблено такими вченими, як О.Б. Афанасьєва [1], О. Барановський [2], В.Я. Вовк [3], Р.І. Данилов [4], В. Джулай, А.М. Литвиненко [8], Ю.С. Ребрик [6; 7], Н.В. Тарасевич [8], П. Чуб [9], Н. Lothrop [10] та ін.

Однак високо оцінюючи наукові дослідження, слід зауважити, що система антикризового управління діяльністю банку є недостатньо розробленою як у теоретичному, так і в практичному аспекті, тому дана тема є доволі дискусійною та залишається актуальною.

Мета статті полягає у систематизації теоретичних розробок учених щодо визначення сутності поняття антикризового управління банком, а також виділенні інструментарію для попередження і подолання

кризових явищ у процесі банківської діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Стабільність діяльності банківських установ є однією з основних умов успішного розвитку економіки України. Саме тому ефективне управління, прогнозованість та прозорість є найважливішими запоруками стабільності та привабливості банку як для інвесторів, так і для клієнтів. На думку науковців, кризовий стан в економіці України був викликаний передусім проблемами в банківському секторі. Потенціал життєдіяльності банків виявився не зовсім достатнім, щоб протидіяти несприятливим умовам. Як результат, відбулося різке зростання проблемних банківських кредитів, відтік банківських депозитів та девальвація гривні. У таких умовах особливої значимості набуває не тільки створення певного буферу капіталу та резервів під кредитні ризики, але й здатність керівництва банку спрогнозувати потенційні загрози, пристосувати банк до змін у ринковому середовищі та швидко реагувати та проводити необхідні зміни у діяльності банку, тому важливого значення набуває проведення антикризового управління для підвищення ліквідності банку, збільшення прибутковості, покращення якості кредитного портфеля, вдалого управління активами та зобов'язаннями та збільшення привабливості серед населення [9].

Термін «антикризове управління» широко використовується в економічній літературі, але на практиці тлумачення його сутності є неоднозначним, тому під час його застосування банку спершу необхідно визначити чітку позицію щодо тлумачення даної дефініції. Досить багато праць зарубіжних та вітчизняних науковців присвячено дослідженню поняття «антикризове управління банком», але найчастіше вони не охоплюють усі його аспекти. У табл. 1 наведено найбільш поширені тлумачення даного терміну.

Таким чином, під антикризовим управлінням банком слід розуміти систему (комплекс) заходів, які спрямовані передусім на попередження несприятливих явищ, а у разі їх настання – застосування спеціальних процедур для ліквідації негативних наслідків.

Зазначений комплекс заходів повинен розроблятися відповідно до особливостей кризи, гостроти та сфери її впливу. Саме тому він може бути ефектив-

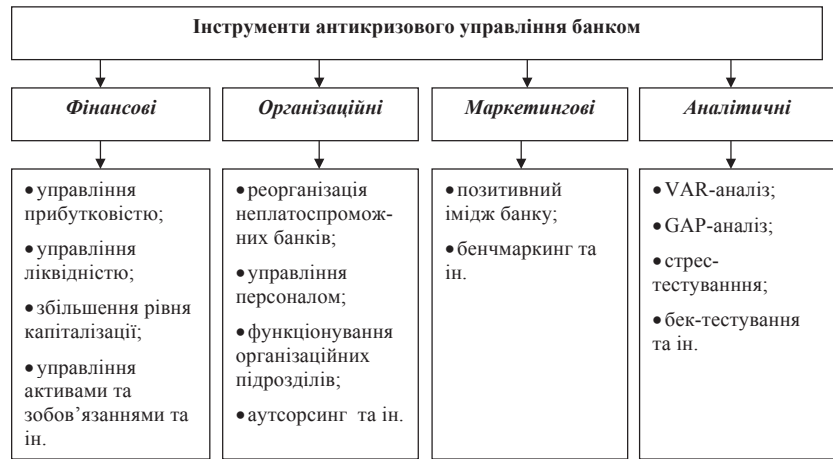

Рис. 1. Інструменти антикризового управління банком

ним за умови виконання єдиного плану дій на всіх управлінських рівнях банку.

Антикризове управління повинно здійснюватися на трьох рівнях:

- макrorівні – реалізація стратегічних заходів антикризового управління держави;
- мезорівні – застосування системи заходів щодо фінансового оздоровлення банків;
- макrorівні – створення в окремих банках комплексної системи антикризового управління залежно від обраної банком стратегії, яка включає заходи з фінансового оздоровлення, зміни стратегії банку або реорганізації чи ліквідації банку [3].

У процесі антикризового управління використовують фінансові, організаційні, маркетингові та аналітичні інструменти подолання кризового стану (рис. 1).

Основною метою фінансових інструментів антикризового управління є забезпечення фінансової стабільності банку. До таких інструментів належить управління ліквідністю, який є досить актуальним через значну нестачу фінансових ресурсів у фінансовому секторі нашої країни. У процесі управління ліквідністю банки повинні уникати такого явища, як дефіцит та надлишок ліквідних коштів, оскільки дефіцит ліквідних коштів призводить до появи ризику втрати ліквідності банку, тоді як надлишок свідчить про нераціональне розміщення. Для мінімізації ризику незбалансованої ліквідності банк зобов'язаний підтримувати оптимальне співвідношення між рівнем ліквідності та прибутковості [9].

Таблиця 1

Визначення сутності поняття «антикризове управління банком»

Автори	Визначення
В.Я. Вовк	Це комплекс заходів щодо виявлення кризоутворюючих факторів, профілактики, своєчасної діагностики, попередження і нейтралізації кризових явищ, спрямований на досягнення цілей діяльності комерційного банку, реалізацію його стратегії та прогресивний розвиток [3].
Ю.С. Ребрик	Процес застосування відповідних економічних та соціальних процедур із профілактики і/або оздоровлення банку для запобігання чи виведення банку з кризового стану в результаті підвищення його платоспроможності [8].
О.Б Афанасьєва	Управління, яке спрямоване на передбачення небезпеки кризи, аналіз її симптомів і усунення загроз появи кризових ситуацій, а в разі їх появи – аналіз і прийняття швидких заходів ліквідаційного характеру з найменшими втратами та негативними наслідками [1].
Р.І. Данилов, С.О. Мормуль	Система управлінських заходів діагностики та нейтралізації кризових явищ та їх чинників на всіх рівнях економіки [4].
О.І. Барановський	Система управління, що має всебічний характер та спрямована на попередження та усунення несприятливих явищ із використанням наявних ресурсів та потенціалу організації або реалізації спеціальних процедур (таких як санація, банкрутство, ліквідація) [2].

Відповідно до законодавства, для підтримки ліквідності банків НБУ використовує такі інструменти: 1) операції з рефінансування, у т. ч. надання банкам кредитів овернайт та проведення кількісного або процентного тендеру для надання кредитів терміном до 14 днів, до 90 днів та якщо НБУ приймає належне рішення до 360 днів; 2) операції прямого репо, які передбачають, що НБУ купує у комерційного банку державні облигації України з портфеля банку або банківські метали з подальшим зобов'язанням банку викупити державні облигації чи банківські метали за певною ціною на певну дату [7].

Міжнародні кредити є ще одним засобом поповнення ліквідності банків, перевага якого полягає у відносно низькій вартості. Дані запозичення надаються через резервні та синдиковані кредити. Але суттєвим недоліком залучення коштів таким шляхом є те, що дане запозичення, як правило, доступне для банків із високим кредитним рейтингом, тоді як інші банки не мають змоги виходити на міжнародні ринки капіталу. Більш того, в умовах загострення системної фінансової кризи зменшується рейтинг країни і, як результат, зменшується можливість отримання міжнародного кредитування навіть для системних банків. Також у кризовий період обмежується ще один досить привабливий засіб залучення фінансових ресурсів – випуск та емісія боргових зобов'язань банком, які виступають у вигляді облигацій, банківських векселів, євробондів або ж депозитарних розписок [9].

Ще одним фінансовим інструментом є управління прибутковістю, яке має на меті забезпечення ринкової вартості банку та максимального прибутку за дотримання необхідного рівня ліквідності. Для цього банк повинен постійно та жорстко контролювати вартість залучених ресурсів та розміщувати ресурси за відповідними ставками, які б відшкодували їх вартість та відсоткову маржу, яка буде достатньою для належного функціонування та розвитку банку, а також дотримуватися системи лімітів, що обмежують рівень прийнятних ризиків.

Ще один напрямом антикризового управління у розрізі фінансових інструментів є підвищення рівня капіталізації. Це досягається шляхом: систематичного генерування чистого прибутку, яке передбачає ефективне управління спредом із боку банку; підвищення операційної ефективності; контроль витрат; розроблення планів реінвестування дивідендів; залучення коштів за найвигіднішими умовами та на умовах субординованого боргу; створення програми щодо купівлі акцій службовцями банку.

Відповідно до вимог Базельського комітету, банкам у процесі управління власним капіталом потрібно: 1) постійно збільшувати капітальну базу, враховуючи обсяги активних операцій та взяті на себе ризики; 2) проводити рекапіталізацію прибутку; 3) розробляти внутрішні методики розрахунку обсягу регулятивного капіталу з урахуванням ризиків [11].

Оптимізація управління активами та зобов'язаннями передбачає мінімізацію відсоткового ризику за рахунок використання банком таких методів: сек'юритизації; періодичного бек-тестування даних відносно обсягу відсоткового ризику; стрес-тестування; аналізу дюрацій.

До організаційних інструментів антикризового управління належить проведення реорганізації неплатоспроможних банків, яке відбувається шляхом злиття, виділення, приєднання, перетворення та реструктуризації. Для цього необхідно провести оцінку діяльності банків; створити методологічну, інформаційну та аналітичну базу та розробити реко-

мендації щодо реорганізації та реструктуризації в банківському секторі; проаналізувати нормативно-правове забезпечення участі неплатоспроможних банків у процесі реструктуризації та реорганізації; оцінити переваги реорганізації у розрізі максимізації вартості діяльності банку; визначити умови, напрями та методи, що впливають на інтенсивність та ефективність реорганізаційних та реструктуризаційних процесів [2].

До наступного блоку організаційних інструментів слід віднести управління персоналом. Одним із напрямів управління персоналом в умовах кризи є його скорочення. Даний метод буде раціональним та ефективним, якщо буде відбуватися скорочення підрозділів, без яких банк зможе функціонувати у кризовий період, а не окремих працівників. Важливим є визначення кадрової структури банку, що найбільшою мірою відповідає ситуації, яка склалася в ньому. Потрібно сформувати найбільш ефективний кадровий потенціал. Також можливим варіантом є скорочення тривалості робочого дня або тижня.

Важливий вплив на стабільність діяльності банку чинить належне функціонування організаційних підрозділів, таких як:

- комітет управління активами та пасивами: визначає необхідність у ліквідних коштах, оцінює обсяг та достатність капіталу, прогнозує й аналізує зміни відсоткових ставок;
- казначейство: реалізує прийняті управлінські рішення вищезазначеного комітету, до повноважень яких належить управління прибутковістю, ліквідністю активами й пасивами банку;
- підрозділ управління проблемними активами: є відповідальним за формування та реалізацію кредитної та інвестиційної політики; розробляє стратегію та методи роботи банку з проблемними активами; реалізує відповідні схеми протермінованої заборгованості; впроваджує методи мінімізації та уникнення ризику появи проблемних активів;
- підрозділ ризик-менеджменту: розробляє політику управління ризиком; на стратегічному та операційному рівнях забезпечує управління ризиком; нагромаджує дані для порівняльного аналізу; виявляє порушення лімітів ризику [4].

До організаційних інструментів антикризового управління в банку слід також віднести проведення аутсорсингу, який являє собою процес повної або часткової передачі банком окремих функцій або процесів сторонній організації, яка виступає виконавцем покладених на неї завдань у межах своєї діяльності. Основні причини використання аутсорсинга в банках: зменшення витрат, підвищення якості послуг, використання новітніх технологій та досвіду інших компаній, залучення ресурсів для інших проектів, скорочення часу для пошуку нових ресурсів.

Банківський аутсорсинг часто використовується як частина антикризової політики. Він дає змогу сконцентрувати увагу на основній діяльності та передати частину ризику компанії-аутсорсеру, що дає змогу зменшити видатки, підвищити ефективність виконання завдань, спростити організаційну структуру, підвищити прибутки. Аутсорсинг може бути короткостроковим або довгостроковим. У певний час може бути необхідним відмовитися від допоміжної компанії або змінити її, тому кредитна установа повинна постійно перевіряти, чи виконуються функції та зобов'язки, які покладені на іншу компанію [11].

До основних маркетингових методів належить створення позитивного іміджу банку та застосування бенчмаркінгу.

Один із найважливіших аспектів функціонування банку на мікрорівні – забезпечення позитивного іміджу банку за рахунок комплексу маркетингових заходів, а саме: рекламних заходів, які мають інформаційний вплив на потенційних та наявних клієнтів банку; соціально-значимих аспектів діяльності банку, які формують позитивне ставлення та довіру населення до банків.

Бенчмаркинг у банківстві, як і в інших галузях, являє собою постійний процес пошуку та оцінки діяльності та видів продуктів своїх конкурентів тобто того, що інші банки роблять краще, а також визначення їх методів діяльності. За основу можуть братися не тільки банки конкуренти, а й фірми інших галузей. Грамотне використання оцінки діяльності конкурентів може позитивно вплинути на підвищення прибутку, оптимізувати витрати, скоротити час на пошук стратегії діяльності банківської установи. На жаль, в Україні бенчмаркинг використовують дуже мало банків і здебільшого – на рівні середньої ланки шляхом переговорів з іншими працівниками банків-конкурентів [11].

У процесі антикризового управління в банку доцільно використовувати аналітичні інструменти: метод вартісного аналізу, або VAR, аналіз розривів ліквідності, або GAP-аналіз, стрес- та бек-тестування.

Метод вартісного аналізу (VAR) використовується для оцінки собівартості та виявлення можливостей зниження вартості банківського продукту. Він дає змогу відшукувати не обов'язкові витрати та відмовлятися від них, тим самим, зменшуючи витрати, не зменшуючи якість самого продукту. Цей аналіз є не тільки засобом зниження вартості, але й засобом удосконалення прийняття управлінських рішень, що призводить до підвищення конкурентоспроможності [5].

GAP-аналіз – це комплекс заходів з управління розривом між активами та зобов'язаннями банку, які є чутливими до змін відсоткових ставок. Для встановлення контролю над рівнем ризику процентної ставки в процесі управління активами та зобов'язаннями всі активи та пасиви банку поділяють на чутливі та нечутливі до змін процентної ставки. GAP визначається як різниця між величиною чутливих активів та величиною чутливих зобов'язань у грошовому виразі. На рівень відсоткового ризику в банку вплив чинять такі зовнішні фактори, як зміна ставок на ринку, та внутрішні – структура балансу банку, яка аналізується з точки зору чутливості активів та зобов'язань до змін ринкових ставок. Тому в ході аналізу слід оцінити вплив даних факторів та вибрати найбільш сприятливу для банку стратегію управління ризиком [12].

Для перевірки стійкості банків на макрорівні використовують стрес-тестування. Необхідність використання стрес-тестування зумовлена можливістю оцінки потенційних збитків у разі настання певної події. Банк може самостійно розробити процедуру здійснення стрес-тестування, яка відповідає специфіці діяльності. Стрес-тестування дає змогу заздалегідь визначити величину збитків за окремими видами активів та в цілому, а також мінімізувати ці збитки.

Стрес-тестування здійснюється на основі кількісного та якісного аналізу. Кількісний аналіз визначає масштаби, послідовність та силу впливу різних несприятливих умов на результати діяльності банку. Якісний аналіз дає змогу мінімізувати втрати та оцінити величину капіталу для покриття можливих збитків, а також визначити заходи, які зменшать

рівень ризику та дадуть змогу захистити капітал банку.

Для здійснення стрес-тестування використовують такі методики його проведення:

- аналіз чутливості (визначає вплив одного або декількох пов'язаних між собою несприятливих факторів, уразі настання яких банк зазнає значних утрат);

- сценарний аналіз (чітко визначення джерела стресової події, основна увага приділяється факторам, які можуть завдати найбільш негативного впливу на фінансову діяльність банку).

Використання стрес-тестування банку дає змогу: визначити основні фактори ризику, які впливають на фінансово-економічну діяльність, визначити масштаби збитків та можливості їх покриття, оцінити розмір власного капіталу, підвищити рівень фінансової стійкості, зміцнити безпеку банку, підвищити фінансову стійкість [11].

Бек-тестування – це процес, який використовується для перевірки коректності моделі вартісного аналізу на предмет його відповідності ринковим умовам. Тобто це віртуальні результати праці в минулому, які розраховуються в тестері стратегій на основі наявних даних [6].

Отже, висока вірогідність появи кризових явищ у процесі банківської діяльності викликає необхідність запровадження спеціальних заходів для їх попередження та нейтралізації. Таким засобом протидії є антикризове управління банком.

Висновки. У сучасних умовах розвитку банківської діяльності цілі діяльності банківських установ дещо змінилися: якщо раніше банки були зорієнтовані передусім лише на підвищення ефективності діяльності та максимізації прибутку, то на сьогоднішній день важливого значення набуває питання стабілізації фінансового стану. Проблемам розроблення ефективної системи антикризового менеджменту повинна приділятися значна увага як на рівні держави, так і на рівні кожного окремого банку. Для реалізації даної системи заходів нами було запропоновано комплекс інструментів для попередження і подолання кризових явищ у банку. Виважене використання даних інструментів у процесі банківської діяльності дасть змогу попередити кризу або функціонувати в кризовий період із мінімальними втратами.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Афанасьєва О.Б. Методологічне підґрунтя реалізації системного підходу до антикризового управління / О.Б. Афанасьєва // Вісник Академії митної служби України. Серія «Економіка». – 2009. – № 1. – С. 138–144.
2. Барановський О. Антикризові заходи урядів і центральних банків зарубіжних країн / О. Барановський // Вісник Національного банку України. – 2009. – № 4. – С. 8–19.
3. Вовк В.Я. Сутність і зміст антикризового управління діяльністю комерційного банку / В.Я. Вовк // Коммунальное хозяйство городов. – № 50 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eprints.ksame.kharkov.ua/2880/>.
4. Данилов Р.І. Антикризове управління ресурсами комерційних банків / Р.І. Данилов, С.О. Мормуль // Сьома Всеукраїнська науково-практична Інтернет-конференція «Сучасний соціокультурний простір 2010» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://intkonf.org/danilov-ri-mormul-so-antikrizove-upravlinnya-resursami-komertsijnih-bankiv>.
5. Житний П.Є. Функціонально-вартісний аналіз у ризик-менеджменті комерційного банку / П.Є. Житний С.М. Шаповалова, Г.М. Карамішева [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/pprbsu/2011_33/11_33_02.pdf.

6. Криклій О.А. Методологічне забезпечення ліквідності банку в посткризових умовах / О.А. Криклій, Д.О. Рябіченко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=1249>.
7. Про затвердження Положення про регулювання Національним банком України ліквідності банків України : Постанова Правління Національного банку України від 30.04.2009 № 259 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1120-06>.
8. Ребрик Ю.С. Система антикризового управління в банку / Ю.С. Ребрик // Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. Фінансовий ринок України: стабілізація та евроінтеграція. – 2009. – № 2(76). – С. 204–210.
9. Ребрик Ю.С. Сучасна парадигма антикризового управління банками в умовах ескалації системної фінансової кризи / Ю.С. Ребрик // Глобальні національні проблеми економіки. – 2014. – № 2. – С. 1138–1144.
10. Тарасевич Н.В. Стрес-тестування ризиків як інструмент антикризового управління діяльністю банків / Н.В. Тарасевич, А.М. Литвиненко // Фінанси, учет, банки. – 2014. – № 1(20). – С. 255–263.
11. Чуб П.М. Методи антикризового управління банком / П.М. Чуб [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Foa_2011_18_27.pdf.
12. Lothrop H. Interest Rate Risk Gap Analysis / H. Lothrop [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Foa_2011_18_27.pdf.

УДК 338.23:336.74

Пасічний М.Д.

*кандидат економічних наук,
доцент кафедри фінансів*

Київського національного торговельно-економічного університету

ВПЛИВ МОНЕТАРНОЇ ПОЛІТИКИ НА ІНФЛЯЦІЙНУ ДИНАМІКУ

Статтю присвячено аналізу результативності використання інструментів і механізмів монетарної політики щодо забезпечення цінової стабільності в країні. Визначено основні причини інфляції та її наслідки для розвитку вітчизняної економіки. Здійснено дослідження особливостей запровадження монетарного режиму інфляційного таргетування. Обґрунтовано напрями вдосконалення грошово-кредитної політики у сфері досягнення низьких індикативних значень інфляції на середньострокову перспективу.

Ключові слова: монетарна політика, інфляція, інфляційне таргетування, монетизація економіки, облікова ставка, валютний курс.

Пасечный Н.Д. ВЛИЯНИЕ МОНЕТАРНОЙ ПОЛИТИКИ НА ИНФЛЯЦИОННУЮ ДИНАМИКУ

Статья посвящена анализу результативности использования инструментов и механизмов бюджетной политики для обеспечения ценовой стабильности в стране. Идентифицированы основные причины инфляции и ее последствия для развития отечественной экономики. Проведено исследование особенностей внедрения монетарного режима инфляционного таргетирования. Обоснованы пути совершенствования денежно-кредитной политики в сфере достижения низких индикативных значений инфляции в среднесрочной перспективе.

Ключевые слова: монетарная политика, инфляция, инфляционное таргетирование, монетизация экономики, учетная ставка, валютный курс.

Pasichniy M.D. THE IMPACT OF MONETARY POLICY ON INFLATION DYNAMICS

The article deals with the analysis of effectiveness the monetary instruments and mechanisms to ensure price stability. Main causes of inflation and its consequences for economic growth are identified. The features of monetary regime of inflation targeting introduction are investigated. Priorities to improve monetary policy towards achieving the low level of inflation over medium term are justified.

Keywords: monetary policy, inflation, inflation targeting, monetization, key policy rate, exchange rate.

Постановка проблеми. На даному етапі розвитку фінансово-економічних відносин значну кількість наукових досліджень присвячено визначенню ролі державної фінансової політики в системі регулювання економіки. Науковцями та практиками встановлено, що для забезпечення стійкого економічного зростання слід забезпечити збалансованість фінансової системи та проводити послідовну і системну політику, яка має сприяти досягненню прогнозованого рівня макроекономічних показників. Зазначене проявляється у досягненні індикативних значень помірних показників інфляції, стабільності податкової системи, збалансованості бюджету, передбачуваного рівня валютного курсу, який сприяє посиленню конкурентоспроможності економіки та стабільної ситуації з платіжним балансом. Разом із тим слід констатувати, що єдиним чітким вимірним показником є індекс споживчих цін, решта показників не мають відповідних установлених нормативних значень. З огляду на зазначене, доцільним є аналіз динаміки інфляції, яка виступає вагомим індикатором спро-

можності державних фінансових інститутів управляти економікою.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В. Крилова та О. Малютін [3] розглядають особливості переходу до режиму інфляційного таргетування в Україні. О. Кудрін [4] визначив основні причини зростання інфляції в країнах з емерджентною економікою та напрями державної політики щодо зниження і забезпечення її стабільності. В. Міщенко [5] дослідив роль монетарного трансмісійного механізму в процесі забезпечення цінової стабільності, обґрунтував напрями підвищення його ефективності. Я. Белінська та В. Биховченко [1] дослідили тенденції розвитку інфляційних процесів і визначили роль Національного банку України у забезпеченні стабільності національної грошової одиниці. Колектив авторів під керівництвом В. Стельмаха [6] акцентує увагу на необхідності реалізації послідовних заходів грошово-кредитної політики щодо досягнення низьких цільових значень індексу споживчих цін. Р. Дорнбуш та А. Джіованіні [8] пропонують заходи моне-